

ELŐFIZETÉS:
 Egész évre . . . 6 ft.
 Fél évre . . . 3 ft.
 Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
 illető küldemények a
 szerkesztőnek, anyagiak
 a laptulajdonosnak kül-
 dendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ.
 egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
 többszöri hirdetésnél olcsóbb.
 Nyitlér sora 25 kr.
 Bélyegdíj minden hirdetésnél
 30 kr.

A hirdetések Bittermann
 Nándor könyv- és könyvnyomdá-
 jában és a szerkesztőnél fogad-
 tatnak el.
 Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

A vasárnapokról.

Zombor, 1899. május 29.

Mintha csak a föld nyelte volna el a mi régi, jó, pihenésre szánt vasárnapjainkat. Azok a nyugalomra hívó vasárnapok, a melyekben templomjárás, imádkozás, egy csekélyke közügy, meg egy pipa dohányra való politika voltak a pihenés fűszerei: oda vannak, eltűntek.

Hiába van vasárnapi munkaszünet. Mert ámbátor nem zakatol a gép, hallgat a pöröly és becsukva a boltok ajtaja: nincsen nyugalom az elmében és a társadalom meglevő rendszerén olyanokat döngtetnek ép vasárnapokon, mintha a gyárak vaskalapácsai akkor kelnének erős munkára.

Hajdan vasárnapja volt nemcsak a testnek, a mely pihenőjében ünnepi ruhába öltözködött, hanem ünnepe volt a szívnak is, a melyet malasztos hangulat tartott fogva és a szívvel együtt ünnepe volt a gondolatnak is, a mely áhitattal járt ilyenkor az eszmék világában, hogy érezze és igazolja eredetét, azt a titokzatos, a melyet kutatni nem szabad, a melylyel szemben egyedüli osztályrész — a megáldás.

Milyen másképen van manapság. Munkás-gyűlés itt, szociálisták gyűlése ott. Az egész héten munkába fogott test azzal üti helyre elcsigázottságát, hogy merész ideák tömegében fűrészi meg agyvelejét és végig álmódja újra azt az új társadalmat, a melynek megalakítására hivalkodóan mutogatja erős munkában izmossá edzett karjait.

Hol van ma már a vasárnapok malasztja? Zajos gyülekezések szibajában szétrepített nagy, felforgató eszmék hirdetői versenyt szólnak a harangokkal és a templom ajtain kihangzó zsolozsmák éneke a munkás-induló harcias akkordjaival vegyül össze.

Nem imádság fakad az ajkakon. Nem azt köszönjük, hogy volt erőnk dolgozni a múlt héten. Nem azt könyörgünk, hogy legyen erőnk dolgozni jövőből. Erős kritikát mondunk a gazdasági és társadalmi állapotok felett. Felforgatással fenyegetve kívánjuk az új viszonyok életbe lépését. Imádság helyett fenyegetés; könyörgés helyett erős filozofiai eszmék sorbontó következményeinek szavai fakadnak az ajkakon.

Eltűntek, el talán örökre a régi szép vasárnapok!

A „BÁCSKA” tárcája.

Haragszik a . . .

Haragszik a szomszédasszony,
 Pörlekedik vélem,
 Rám fogja, hogy a kertjében
 Virágait tépem.

Azt mondja, hogy minden reggel
 Hiányzik egy rózsza,
 Pedig én biz' Istenemre
 Nem tehetek róla.

Mit tehetek arról én, hogy
 Bogárszemű lánya
 Letépi s keblemre tüzi,
 Ugy hogy meg se látja?! . . .

Herold Gyula Béla.

VISSZAEMLEKEZÉS PÁL ANTALRA.

Irtas a nemes-militáris kaszinóban felolvasva: dr. Donoszlóvi Vilmos.
 Az utolsó magyar szabadságharc 1849. augusztus 13-án Világos mezején végződött, midőn Pászkei vezette az orosz csapatok a csárnak: „Magyarország felségéd lábait előtt fekszik.” Erre Haynau rémuralma következett. Arad várában 16 vezért végeztek ki, 11-et kötéllel, 5-öt golyóval. A többi 464 fogoly közül 400-at várófogásra vetettek és ezek közül 183-at nehéz vasra verték. Pesten a gyászos emlékeztető Ujépitelen működő véstörvény-szék 49 akasztása és 65 főbelövése tanúsítja a tehetetlen és a magyaroktól mindig megvert osztrákok dühét, mely ellen Európának egyetlen szava sem volt. Összesen 1765 magyar hazafi rabláncait csörtette Olmütz, Josefstadt, Kufstein, Terezienstadt, Munkács börtöneiben jogtalanul és igazságtalanul elítélve, csupán azért, mert szerették a szabadságot és védtek a magyar ősi alkotmányt.

Csoportokba verődve nem a templomba mennek, hanem gyűlésekre indulnak az emberek vitatni a jog és kötelesség, a munka és a bér nagy törvényeit. Nem áhitatra gyülekeznek, hanem törvényeket csinálni toborzódnak egytűvé, nagy igazságoknak, egyelőre papírra vetett törvényeit készítik a jövőndő, a közel jövőndő számára.

Hétfőn alig irnak a lapok másról, mint azokról a gyülekezésekről, a melyek vasárnapokon korcsmai termekbe hívták azokat, a kik egész héten kínosan hordozták a modern társadalom legnagyobb terheit. Mennyi panasz, mennyi köny a tehetetlenségnek felkelni akaró erkődése, az elnyomottak láncot törni kísértő vágyódása szól e gyűléseken.

Csak a hangja más, mint a régi vasárnapok szent imáinak. Az emberi szív talaja, a melyből fakadnak a régi.

A szegény ember joga — és a gazdag ember ereje. A törvény parancsszava, — és az erő követelése. A kényelem, — és a szükséglet. Az éhes gyomor, — és a jóllakott danája.

Nem mindennapi hangok. Eltérők a régiéktől. Azelőtt a templomokban könyörgött a nép, hogy újból élvezhesse a heti munkát, mely neki jólétet adott. Ma elsurranva a templomok mellett, a korcsmákba és a négygyűlések hívogató hangjai után megy a szegény, vádolni a társadalmat, a mely verejtékes munkája után annyit sem juttat, hogy ünnepe legyen a vasárnap néhány jó falat, vagy egy új öltözet által.

Kifogyott a türelemből és megadás helyett megtorlásra, jogainak kiereszkedésére tör. Polgári jogokról álmodik és kényere mellé húst követel. Övni akarja a gyermeket és az asszonyt, a kik vele egy sorban állják a műhelyt és fogékony szívük ott a gyárak fojtó levegőjében kérésednek érzéketlenné.

Hálát az Urnak! követelt hajdan a szív a szent vasárnapon.

Jogot a jogtalanak! követel ma az ész a pihenés ünnepén.

Vajjon lesz-e ut, a mely összeveti e kettőt és megadja az Urnak, a mi az Uré, a vasárnapnak, a mi a vasárnapé, a jogot a követelőknek, a mi őket megilleti?

Mert megható az ünnep szentelt pihenője, de ép oly lesújtó egy tömeg panaszja jogaiért. Ám megkapó, a hol e kettő találkozik és az

ész nyugalma kezét fog a felháborodott érzelmek lecsendesülésével.

Ha ez megtörténik — a mit Isten adjon — újra szép, csöndes vasárnapjaink lesznek. Mert csak annak van nyugalma, a kinek vágyait nem verte békóba a teljesülés lehetetlensége. A ki hiszi, hogy jogos kívánalmait teljesednek, annak idegzetét nem bántja a harc izgalma, az vágyódik pihenésre és öntudatosan emeli szemét ama mérhetetlen nagyság, kifürkészhetlen igazság felé, a melyben forrását találja a megváltásnak és az igazságoknak.

De a kit a jogtalanok érzete izgat, a ki a maga emberi mivoltának tudatában azt mérlegeli, hogy nekem nem úgy mérnek, mint neked és a te meggazdagodásod nyomán fogy az én erőm és nem tűnik el szegénységem, annak nincs ideje a pihenésre, annak nincsen érzéke a nyugalom iránt, annak nem kell a vasárnap.

A munka egykor diadalt fog aratni mindenkinél, mindenivel szemben, de csak azoknál, a kik dolgoznak, a kik nem álmadoznak álmokat ébren, de a kik becsülettel jogosan keresik meg mindennapi kenyerüket.

A ki így él, annak van még vasárnapja!

Báró Vojnits István balesete.

Báró Vojnits Istvánt, vármegyénk illusztris főispánját, mult szombaton délután a fővárosban sajnálatos baleset érte. A mondott nap délutánján a főispán fél 4 órakor, visszatérve a központi pályaudvarról, a hová a nála látogatásban volt rokonait kísérte ki, véletlenül találkozott a váci utcában a szintén a fővárosban tartózkodó dr. Pavlovits Simon vármegyei főorvos és Schlagger Gyula árvaszéki elnökkel, a kiknek társaságában a főispán szállására a „Bristol” szállóba mentek. A főispán lakása a második emeleten volt, mind a hárman oda mentek tehát a lépcsőházban levő lifthez. Ennek kezelésére egy 12—13 éves, szállodai liberálval ellátott ifju volt alkalmazva, a mi előttük nem tűnt fel, sem ellenvetést nem tettek, mert abban a hiszemben voltak, hogy ez az ifju a lift kezelője. A lifthez érkezve, a főispán az általa megszokott, kiváló udvariasságánál fogva, vendégeit beszállásra hivta fel, akik a főispán előtt abba be is léptek. A lift emelkedése közben egymással társalognak mindhármán. A II-ik emeletre felérkezve ugyanazon sorrendben mint a beszállásnál, léptek ki. Elsőnek a liftet vezető fiu, másodiknak Schlagger Gyula árvaszéki elnök lépett ki; őket követte dr. Pavlovits Simon, a kinek kiszállásánál a lift, körülbelül egy lábval már magasabbra emelkedett, a mit azonban ő észre nem vett, aminek folytán előre bukott és a balkezében tartott eső-

A magyar alkotmány fel lett függesztve, a nemzet legjobbjait vesztőhelyre hurcoltattak, a Habsburg-láz centralisztikus törekvése — mint II. József császár kedvenc eszméje — hogy Magyarországot az osztrák tartományokba beolvasszák, ismét megkísérletett.

Az ország katonai kerületekre osztva, idegen — német és cseh — hivatalnokok igazgatására bízott, kik sem a helyi viszonyokat nem ismerve, sem a nép szokásait s nyelvét nem tudva, főképp tulhuzósgágtól indítatva, nyomasztó zsandárrendszert teremtettek elő.

Mintán a zsandárság nem a közbiztonságot szolgálta, hanem kopó szerepe volt — ugyanis a politikai gyanusokat szemmel tartani, vagy pedig a rebelleket az önkény fegyvere elé hajtsa — ezért ezen rendszer a legutálatosabbá nőtte ki magát az országban. És mintán a lakosság utálta és megvetette a zsandárokat, így a nép inkább a zsvány és szegénylegényeknek fogta a pártját, mert az mint valami nemzeti guerilla tűnt fel a nép szemében. A zsandár, a ki — mindig hivatalban volt — egyenruhájában és rézhegyű sisakjával nem igen imponált a nagyon elharapódzott zsványoknak, végre a zsandárság a titkos feladó és aljas bevádoló szerepére aljasult. Az összes hivatalnokok kar a zsandárság felügyelete alatt állott. A zsandár nemcsak azt leste ki, vajjon a hivatalnok nem pajtáskodik-e a rebellekkel, gyanus egyénekkel, hanem ráforradt, ha nem volt borotválva szabály szerint — soha semmiféle zsarnokság, még a szent inquisitio sem ment annyira, hogy hatósági ellenőrzés alá került volna a kalap, a kabát és az arcszór. A zsandárnak joga volt bárkinek kalapját letenni a fejéről, ha szabálytalan kalappal jelent meg az utcán, de merész képzelettel lehet sejtetni az okát, mert némely kalap Kossuth iránti rokonszenvet akart elárulni, de a baj, bajusz, szakáll viselete, nyakkendő, ingujjra néha mért viselt irtó háborút, azt sokszor semmiféle józan ész sem tudta sem akkor, sem később megfajteni.

Ezen nyomasztó zsandárrendszer Bácskában is elérte virágkorát, a jobb hazafiakat nemcsak besugásával folyóvást zaklatta, hanem a szabadságharcban vezérserepet vivő férfiakat, kikre börtön vagy halálos ítélet lett

kimondva s kik elbujdostak, azokat halálig üldözte. De különös hajszá indul meg Pál Antal ellen.

Pál Antal ugyanis az akkori idők szabad szellemétől áthatva, Kossuth Lajos felhívására, fegyvert ragadott a magyar szabadság védelmére. Klasszikus műveltsége, puritán jelleme, magyaros becsületessége, kintinó ékeszólása már akkor nagy befolyást biztosított részére a megyei közéletben és még nagyobb népszerűséget polgártársai között a vidéken. Az alig 26 éves Pál Antal, a ki a bajai járás főszolgabírájává lett megválasztva, Mélykut, Tataháza, Rém, Jankovác hazafias közönségét fegyverbe szólította a szorongatott hazá védelmére a szerbek ellen, a kik Bácskában az 1848-iki dicső szabadságot arra akarták felhasználni, hogy a magyarságot verbe fojtsák s a kamarilla bujtogatására Bácskát az anyaországtól elszakítsák. Fekete sapkásnak hívták ezen szabadoscsapatot, kiknek parancsnokló századosa Pál Antal lett, kikkel azután végigharcolta az egész szabadságharcot.

Midőn 1849-ben február hó 11-én a szerbek betörttek Zomborba és Nemegyei őrnagy árulása folytán a szerbek birtokába került a város, itt volt Pál Antal is fekete sapkásaival. Midőn látta, hogy Nemegyei a helyett, hogy a szerbek ellen vezette volna a nemzetőrséget, visszavonulást parancsolt és a helyett, hogy a szivaci utnak indította a seregét, elrendelte, hogy az a nemes-militáris uton vonuljon vissza, Pál Antal megtagadta az engedelmséget és fekete sikkáival kivált és a szerbeket a csónoplai uton oldalba támadva, annak jobb szárnyát széjjelverte és 17 szervián maradt a harctéren, a többi pedig eszeveszetten Sztápar felé megfutmodott. Miután Zworowszky lengyel szabadsághős a bajai szabadoscsapattal is elvonult Zombor alul, Pál Antal nehogy fekete sikkáit baj érje — és mintán egyedül Zombor városát, melynek magyar lakói mind elmenekültek, meg nem menthette — ő is Nemegyei serege után vonult. Visszavonulásakor a sztanicisi uton levő Lallosevit szálláson a szerb lakosság a fekete sikkákat puskáttal fogadta. Erre Pál Antal rohamot intézett a szállás-csoport ellen, azt felgyújtatta, a fellázított, Vukadinovits Jásót ép abban a percben lötte le pisztolyal, midőn

ernyőt, úgy a jobb kezében tartott kesztyűjét elejtve, jobb térdére hanyatlott, kezeivel a folyosó falához támaszkodott támlaszékre esett. E pillanatban hangzott a főispán szája:

„Lábam törött el!” — Mindketten hátra nézve, látták, hogy a főispán kiszállása pillanatában a lift már legalább is meg fél lábnyira emelkedett. A főispán a liftből ballábbal lépett ki és egész testsulya a kilépés közben reá nehezedett és balkezeivel a lift rácsozatát fogta meg és midőn ennek felső párkánya a fejét érte és a liftből a szőnyeggel borított folyosóra kibukott s akkor egyidejűleg elesett. A mélyebbre való lépés okozta tehát a balesetet. — A kiáltás pillanatában „lábam törött” dr. Pavlovits Simon és Schlagetter Gyula hirtelen és nagy megdöbbenéssel feléje fordultak és a főispán felszólítására, hogy csakugyan eltört-e a lábam? — a főorvos a törést nyomban konstata. A főispán teljes hidegvérrel, öntudatosan rögtön intézkedett, felszólítva az elnököt, hogy hívja el a mentőket és dr. Farkas László tanárt.

Ezalatt dr. Pavlovits Simon főorvos egy előkerített párnába helyezte a sérült lábat és ilyen helyzetben minden nagyobb emóció nélkül bevárták a mentők és dr. Farkas László tanár megérkezését, a kiért — a színlapra csakhamar megjelent Piukovits József országgyűlési képviselő — személyesen, maga ment el. Az alatt a lift fekevesztetten szaladt fel, tul a harmadik emeleten, egész a szálloda legfelső emeletéig, a liftet kezelő fiu pedig eltűnt. Kinos rövid fél óra következett ez után, míg dr. Farkas László és a mentők megjelentek. Ez alatt a nyugodtan fekvő főispán alá párnákat helyeztek el és könnyű takaróval takarták be. A főispán környezetével, köztük az időközben megjelent dr. Havas börtvényorvos tanárral szokott nyugodt modorával társalgott; a párnában pihenő törött alszára, melyet dr. Pavlovits Simon főorvos kezeiben tartott, fájdalmat okozhatott, azonban ezt a sérültön nem lehetett észrevenni.

A midőn egyidejűleg a mentők és dr. Farkas László megjelentek, rögtön hozzáláttak a szükséges kórházba, melyet Farkas tanár kiváló ügyességgel vitt véghez. A főispánt azután hordágyba fektetve, bevitték szobájába egy kis pihenőre és onnan vitték ismét hordágyon a szálloda előtt várakozó mentőlandauerba. Dr. Farkas László az orvosokkal előre kocsizott a vörös-kereszt-egyleti „Erzsébet” kórházba, hogy ott az illusztris beteg befogadása iránt a kellő intézkedéseket tegyék, úgy, hogy midőn a főispán a főorvos és arvaszéki elnök kíséretében oda érkezett, befogadására mindent rendben és készen találtak.

A főispán a landauerből a műterembe vitették, hol a szükséges levétetvén, dr. Farkas tanár, dr. Rapcsák, dr. Pavlovits Simon és még egy orvos segítségével kiváló ügyességgel gipszkötést alkalmazott. Ezen művelettel járó fájdalmakat a főispán nyugodtan és férfias bátorsággal viselte el. Azután átvitették azon megfelelő és kényelmes beburkolatú szobába, a melyben tavaly a párban megsebesült Szalavszky volt pozsonyi főispán feküdt. A kórházba egyre másra érkeztek a fogatok, a főispán tisztelői személyesen tudakozták hogylétéről. Mivel nagy nyugalomra van szüksége, szobájába senkit sem bocsátottak be. A főispán az első éjt kevés álommal, de nyugodtan töltötte. Az első 48 óra alatt láb rajta nem mutatkozott. Az orvosok véleménye szerint, miután a törés nem nyílt és nem komplikált, a jól beillesztett törési végek csakhamar összeforognak és rövid 4—5 hét alatt őt ismét körünkben idvözölhetjük.

A főispán balesetéről szóló hír szombatn este érkezett városunkba és mindentűn élénk részvétet és sajnálkozást keltett.

Tanító gyűlés.

A zombor-vidéki róm. kath. tanító-egylet folyó hó 25-én tartotta meg évi közgyűlését Lajthay János hiv. ér. iskolalátogató elnöke alatt még pedig a kellemtelen idő dacára szép számú közönség részvétele mellett, amennyiben a gyűlés helye — a zombori központi fiúiskola rajzterme az egyleti tagokkal és vendégekkel zsúfolva volt.

A gyűlés érdekes és tanulságos voltát mutatja, hogy már a tárgysorozat első száma, az elnöki megnyitó

az kerítése mellől puskával kezében célba vette Pál Antalt. Itt még 3 szerbet lekasaboltak és a szállás-csoporton talált összes marhaállományt zsákmányul elhajtották. Azután Nemegyei után ment, de nem azért, hogy őt seregével támogassa, hanem azért, hogy a hol éri, ott elfogja és felakasztja. Ebből nem is csinált titkot. Csak hogy midőn Nemegyei seregét utolérte, akkor már Nemegyei nem volt többé parancsnok, Zombor árulása miatt elfogták és vád alá helyezték. Nemegyei a zalatnai bányakapitány fia volt és mivel Dobra Péter oláh családát kiirtotta, Kossuth Nemegyeinek megkegyelmezett.

Később Pál Antal a betört szerbeknek és annak vezérének Knityaninnak ugyancsak visszaadta a kölcsönt, a mit az Zombor eleste után a városba maradt védtelen magyarokon elkövetett.

Knityanin szerb csapatjai Szegednek indultak, de a magyar csapatok Szabadka táján összegyűlve a szerbeket visszazoritva Kaponyánál utolérték őket, hol a szerb betörőket teljesen megsemmisítették. Az ingoványos mocsárba szoritották a szerbeket, kik két tűz közé szoritva itt lettek halálukra. Itt foglalta el Pál Antal a „Csicsó” nevű hatalmas ágyut — melyet az eléje fogott 6 ló se birt a csásás sárból kivonszolni. A „Csicsó” tüzérje ráfeküdt az ágyura pisztoly és handszárral védelmezte az ágyut, de csakhamar ott termett az acéltűz Pál Antal, kinek kardja subintása a szervián teste fedte meg a „Csicsó”-t, de már fej nélkül. A fekete siphások hősi bátorsága döntötte el a kaponyai győzelmet és épen napon leplezte le a hálás utókor után a kaponyai emlékoszlopot, melyet már Pál Antal nem érhetett meg; letesszük tehát itt szülőközségében az emlékezett babérokoszorúját ma, a dicső honfának, kinek közreműködésével felső Bácska megtisztult a szerb betörőktől.

A szabadságharc legyőzése után Pál Antalra is keserves napok vártak. Kiadták ellene is az elfogatói parancsot — és miután ő jól tudta, hogyha elleneinek kezeibe kerül, élve nem fog börtönéből kiszabadulni — tehát szerte bujdosott a hazában. Legtovább bujdosott felső Bácskában — Tatabáza, Rém, Borota nagy pusztákon — hol szegény legénynek öltözve, hol

méltán lekötötte a hallgatóság figyelmét. Elnök abban u. i. egy soha eléggé ki nem avuló themáról értekezett: a vallás erkölcsös neveléséről, még pedig oly megnyerő előadásban s oly meggyőző érvekkel bizonyította annak fontosságát, szükségességét és jelölte ki a lelkes és tanító által e tekintetben követendő eljárást, hogy a jelen voltak a szép beszédet mindvégig feszült figyelemmel hallgatták s lelkesen megéljenztek.

Következett: Fejér Gyula apát ur, egyleti pénztáros jelentése, melyből kitént, miszerint a pénztár állapota 1898. év végével 1849 frt 11 kr.

Czinkler Gyula — a kath. segély-alap gyűjtő bizottság pénztárosának jelentése szerint 1898-ban e célra befolyt összesen 13 frt.

Ez anyagiak közlése és tudomásul vétele után felállott dr. Steecz György, hogy mint a bíráló-bizottság elnöke felolvassa a tagoktól beérkezett munkálatok bírálati alkalmából felvett jegyzőkönyvet.

A szerint a választmány által kitűzött 2 tételre beadott összesen tíz dolgozat.

Az első tétel így hangzott:

„Az iskolai tünnepléyes vizsgálatok kérdése a szak-körökben ismét napirendre került. — Fejtsétek ki ezen vizsgálatok előnye, esetleges hátránya; továbbá adassanak elő ezen vizsgálatok megtartásának alkalmazható legelőnyösebb módok.”

Az e tételre beérkezett 8 munkálat közül a bíráló-bizottság által legjobb s így a 40 koronás első jutalomra leginkább méltónak találta az „Üvegfalat az iskolának” jellegű alatt beküldött dolgozatot; a második jutalmat, 30 koronát a „Mindent a gyermekért” jellegűvel ellátott munka nyerte el, míg egy harmadik, a „Vizsga” dicsérettel tüntetett ki.

A II-ik tétel, melyre 2 munkálat érkezett be, így szól:

„Az 1895. aug. 20-án 400./isk. sz. a. kiadott körrendelet utasításainak szigorú szem előtt tartásával készítették az ismétlő iskolák számára egy, — a minimális tananyagot három évfolyamban órákra levezetett felölölő oly részletes tanterv, mely gyakorlatilag keresztülvihető legyen még a legmótosabb iskolai viszonyok között is.”

A bíráló-bizottság az e tételre kitűzött 80 koronás jutalmat a „Gyakorlat teszi a mestert” jellegűvel ellátott terjedelmes munkálat szerzőjének ítélte oda, a „Tanterv” jellegű alatt beadott dolgozat pedig megdicsértett.

Elnök felbontván a jelíges levélkéket, kitént, miszerint az „Üvegfalat az iskolának” szerzője Nagy János kupuszina tanító, kinek az első díj, 40 korona átadott, a második jutalmat elnyerte Lévy Nándor zombori tanító, dicsérettel ki lett tüntetve Csája Ferenc dorozslói tanító.

Az „Éljen”-ek elhangzása után Nagy János — elnök felszólítására felolvassa az ünnepléyes vizsgálatokról szóló értekezését.

A dolog kellő megvitatása után a közgyűlés magáéva tette felolvasó elveit annak hozzáadásával, miszerint a vizsga elnöke mindenkor az iskola igazgatója legyen.

Midőn még Lévy Nándor felolvasta kiváló szép dolgozatának egy-egy részét, a gyűlés áttért a tantervről szóló tétel tárgyalására.

Mély eszben bontotta fel elnök az erre beküldött jelíges levélkéket s mintha csak fokozni akarta volna a jelen voltak s kivált az érdekeltek kíváncsiságát, csak kis vártatva jelentette ki, miszerint a „Gyakorlat teszi a mestert” jelíges munka szerzője ismét Nagy János, ki az e tételre kitűzött pályadíjat, 80 koronát azonnal át is vette.

A „Tanterv” szerzője Csája Ferenc volt, ki szorgalmáért a bíráló-bizottság által dicséretben részesült.

Minthogy Nagy János dolgozatát terjedelmes volta miatt, de meg az idő rövidségénél fogva sem lehetett felolvasatni, elnök felszólítja értekezőt, hogy sorolja fel ama főbb elveket, melyek alapján munkálatát összeállította.

Az ennek megtörténte után beállott vitában résztvettek elnökön kívül Petényi József zombori és Vicsék Antal gyulafalvai tanítók.

Végtül elhatározta a közgyűlés, miszerint a Nagy J. által az ismétlő-iskolák számára irt tanterv külön

ingbe gatyába mint pásztor ember töltötte napjait, mekkülve üldöz zandárok elől. Jó sárga kis lova volt, mely nem egyszer mentette meg az életét, de a két csövű puskát, amint nagy betegségében halála utolsó óráig ágya mellett szeretete látni, úgy bujdosásában is mindig nála volt. Borota pusztán az erdőben, egy kis erdészlakban húzta meg magát. Egyszer este 8 zandár körülfogta a lakást és kettő felhúzott sárkány puskával berontott a lakásba, hol Pál Antal az ágyban aludt. Az erdész neje ijedten beszaladt Pál Antalhoz — felkölti, Pál puskát ragad, az ablakon a kertbe ugrik — a zandárok utána lőnek, de nem találták el. Ekkor Pál Antal a kertből beugrott a fánosba és egyik fára felmászott. 3—4 szer is a fa alatti bozótban keresgélve elmentek a zandárok, de őt észre nem vették. Mikor 3 órai keresés után a zandárok lepihentek, Pál a fáról lemászott, az erdész gulyásánál levő sárga lovára felült és másnap már Halason volt. Több ilyenféle kalandon ment keresztül, de mindig kisiklott a zandárok kezéből. Végre Bácskában nem érezte magát biztonságban, Heves megyében folytatta a pusztai életet, a mi két évig tartott, míg otthon birtokában a zandárok gazdálkodtak. Végre családja farságos közbenjárására, midőn a magyar viszonyok Bécsben javulni kezdtek, Pál Antal is, mint sok más bujdosó hazafi kegyelmet kapott, visszatért ide szülőfalujába, hol gazdálkodással és vadászattal töltte idejét, de mindig éber figyelemmel kísérte a politikai viszonyokat, mignem ismét eljött az idő és ő annak hívó szótára ismét sorompóba lépett nem laukadó erélyvel, hogy újra felépíteni segítse a romjaitban fekvő Magyarországot. Ehez járult még az, hogy a nemzeti nyelv is eltörtöt, mi kétségtelemné tette a magyar nemzetiség kiirtását.

Nem az akkori intézők irtalmán és kegyességén mulott, hanem a magyar nemzetnek ősi intézményeihez, alkotmányához való szívós ragaszkodásán, de főképp az európai eseményeken tört meg ezen nemzetet kiirtó politika.

(Folyt. köv.)

füzetben leszen kinyomatandó s annak egy-egy példánya az egyleti tagoknak megküldendő.

A tárgysorozat 9-ik pontja volt: a bíráló-bizottság választása. Elnök újból Steecz György, rendes tagokul dr. Valihora Ágoston, Bászler István, Weigang János, Petényi József, Nagy János és Herold Antal választattak. Póttagok lettek: Csája Ferenc, Temunovich József és Bandl Izabella.

Már 1 órára járt az idő, míg az apróbb ügyek elintéztettek s a gyűlés befejeztetett, mely után Fejér Gyula apát az összes jelenvoltakat mint éresek atyánk vendégeit a Csitaonicába hivta társas ebédre, mely a vendéglős „Knipl Gáspár” dicséretére váltott.

A felköszöntők persze el nem maradtak. Az első elnök mondotta önmagmeltósága föstiszteendő Császa György érekre, mint a tanítóknak kegyes atyjára, később a tanítókra, mint a haza és egyház munkásaira, Kolozsváry Béla a gyűléseket tapintatosan s ügyszere-ttel vezető elnökre, Nagy J. Fejér Gyula apátára, mint a tanító jóakarójára, Petényi J. pedig dr. Steecz Györgyre, mint a bíráló-bizottság szeretett és igazságos elnökére emelte poharát.

Csak kötelességet akarok tehát teljesíteni, midőn azon nemesszivű adakozók neveit nyilvánosságra hozom, kik adományaikkal a tagok munkásságát fokozva, a gyűlést tanulságossá és érdekessé tették.

Az egyleti pénztár ad u. i. a tétélek jutalmazására évente 30 frtot, ehhez szokott évenként szép összeget adni maga az egylet elnöke Lajthay János, továbbá Fejér Gyula apát, Nagy Béla, dr. Steecz György, a kanonok, Mészner István apát és Humpfner Alajos plébános ur.

Isten áldja a szép célt előmozdító nemesszivű adakozókat!

Referens.

Ujdonságok.

Kinevezés. Az igazságügyminiszter Varga Imre bajai járásbírói irnokot a bács-almási járásbíróshoz segéd-telekönnyezetővé nevezte ki.

Athelyezés. A m. kir. igazságügyminiszter Rosinszky Miklós szabadkai kir. járásbírói aljegyzőt a szabadkai kir. törvényszékhez helyezte át.

Kinevezés. Bács-Bodrogh vármegye főispánja báró Vojnits István a dr. Thoman Jakab nyugdíjaztatásával tresedésbe jött bács-kulai járási orvosi állásra dr. Ormay Kálmán tb. járásorvost és bács kulai községi orvost nevezte ki.

Kinevezés. A szegedi itélőtábla helyettes elnöke Bartal Lajos végzett jogbálgató szabadkai lakost díjas joggyakornokká nevezte ki.

Közigazgatási bizottsági ülés. Zombor sz. kir. város közigazgatási bizottsága jövő hó 5-én délután 3 órakor rendes ülést tart.

Iskolalátogatás. Gräff Nikáz megyei kir. tanfelügyelő május hó 25-én meglátogatta az összes új- és ó-verbázi elemi népiskolákat, az esti órákban az inas-iskolát és a tapasztaltakkal mindentű meg volt elégedve.

A képviselőház bizottságaiból. Mult szá-munkban közöltük a képviselőház bizottságaiba beválasztott vármegyei országgyűlési képviselőink névjegyzékét. Ezen hirtünköl — mint most utólag értesültünk — kimaradt a verbász-kulai kerület országgyűlési képviselő-jének, Kozma Lászlónak neve, a ki a mentelmi és bíráló bizottságba lett beválasztva és utóbbi bizottságunk egy-szersmind jegyzője is.

A szántovai sokacok. Vettük a következő, komoly megszívlelésre méltó sorokat: Szomorú szinben tűnik fel a szántovai sokacoknak a gör. kel. vallásra történt áttérése, jobban mondva áttérése ügyében kifejtett eljárása némely egyéneknek, a kik a szegény jölelki sokac népet őseik hitének elhagyására tiltétek, nem meggyőződésből, hanem azon irigységből kifolyólag, melynél fogva nem akarták eltűnni, hogy a sokac isteni tiszteleten kívül a magyaroknak is legyen külön isteni tiszteletük. — De még sokkal sötétebb árnyba borítja az illetőknek kvalifikálatlan taktikáját az a körülmény, hogy azokat, kik megbánva tettüket, vissza akarnának térni a kath. egyház kebelébe, minden gondolat-ható ámitásokkal és fenyegetésekkel iparkodnak visszatartani a gör. kel. vallás kötelekében. Szinte hihetetlen, mennyire nem tartózkodnak az illetők még a legelitélendőbb eszközöket is igénybe venni és felhasználni. — Czár András szántovai plébánosnak a gör. kel. patriárka öccellenciájához intézett és mult számunkban közölt nyílt levele egész sorozatát tárja fel azon nyomorúságos ámitásoknak, a melyekkel visszatartani iparkodnak az áttért sokacokat a visszatéréstől. Most egy sokac nyelvű nyilatkozatot kaptunk, melyből megdöbbenve olvassuk azt, mily hallatlan ámitással és fenyegetődzéssel akarják megfélemlíteni mindazokat, a kik a visszatérésre még csak gondolni is merésznének. — Meg vagyunk róla győződve, hogy minden jellemes és tisztességes szerb férfi és legelső sorban a patriárka önmagmeltósága émeletítő undorral fordul el az ily erősen elítélendő és megrovandó üzelmektől; mert az áttérteknek ily módon való megtartása a hazánkban oly nagy tiszteletnek örvendő gör. kel. egyházra nézve épenességgel lealázó.

Szól pedig a hivatkozott nyilatkozat magyar fordításban következőképen:

N y i l a t k o z a t. „A mióta a szántovai sokacok áttértek a gör. kel. egyházba, többen közülök felkerestek s kinyilvánították előttem abbéli szándékukat, hogy örömmel visszatérnének a róm. kath. egyházba; hanem félnek, mert bizonyos családok rájuk ijesztettek, hogy jaj nekik! ha visszatérnek, mert elvesztik összes vagyonukat, minden szegénységüket és tetejében még börtönbe is fognak kerülni.

Ezen hazugsággal szemben nyíltan kijelentem, hogy — bárki legyen is az — a ki a kath. egyház kebelébe visszatérni szándékozik ekként ijesztgeti, **hazug és csaló.**

Szántován, 1899. évi május hó 20-án.

Czár András s. k., szántovai plébános.”

Magánvizsgálatok a zombori állami főgimnáziumban. A zombori állami főgimnáziumban a magánvizsgálatok írásbeli része folyó évi június hó 16-án, szóbeli része pedig június hó 17-én fog megtartatni. Amely tanuló az írásbelivel június hó 16-án délig elkészült, az még aznap délután 2 órakor tehet szóbelit. Fölkértem tehát az érdeklődő tanulókat, hogy június hó 16-án reggeli 3/4 órakor az igazgatói irodában jelenjenek meg. — A gimnáziumi igazgatóság.

Ódry Lajos búcsúja.

Fölkérettünk a következő sorok közlésére: Ódry Lajos szántóvári káplán egy év-tizeden keresztül működött városunkban és ezen idő alatt hivatottással, lelkesedéssel hirdette nekünk az Ur szent igéit, ügyes-bajos dolgainkban tanácsos és tettel segítségünkre volt és mi mindenkor a legigazabb szeretettel ragaszkodtunk hozzája. Örökre emlékezetes marad nekünk a búcsú pillanata, a melyben mitőlünk elvált, hogy magasztos vallásos és hazafias hivatását az eltevelyedettek között teljesítse. Sirtünk mindannyian, meg-sirattuk a buzgó lelkipásztorát, a lelkes hazafit, az áldott jótévőt és az igaz barátot. A mikor a búcsú pillanata eljött, szeretünk volna ezt szóval is neki elmondani, de a válás mély fájdalom lekötötte ajkunk szavát. Vegye azért tőlünk ez uton szivesen igaz hála érzelmeink kifejezését, a melylyel itteni áldásos működéséért neki öszinte szívvel adózunk. Imádkozni fogunk érte a templomban, családi otthonunkban. Kérni fogjuk a mindenhatót, hogy vallásos és hazafias célja elérésében szent áldásával árasssa el. Őt pedig kérve kérjük, hogy tartsa meg imáiban is a zombori róm. kath. hálás híveinek emlékét.

Hymen. Dr. Molnár Károly, a hódsági kertület országgyűlési képviselője június hó 4-én vezeti oltárhoz Lederer Gusztáv kir. ítélőtáblai bírónak leányát Ilonkát B.-Kulán.

Közgyűlés. Zombor szab. kir. város törvényhatósági bizottsága folyó évi június hó 7-én délelőtt 9 órakor a város háza nagytermében rendes közgyűlést tart.

Tornaverseny a zombori állami főgimnáziumban. A zombori állami főgimnázium tanuló ifjúsága folyó évi június hó 8-án délután 4 órakor a vármegyeház melletti tér keleti oldalán tornaversenyt rendez, melyre az érdeklődő t. c. közönséget tiszteletteljesen meghívjuk. — Belépti díj 30 krajcár. A belépti díjból fedezzük a versenynyel járó költséget és kifizetjük a szegénysorsú tanulóknak a tornaruháját. A felülírtakat a játékokra való tekintettel a helybeli lapokban nyugtazzuk. A tornaverseny programja a következő: Miután az ifjak délután 1/4 órakor kettős rendekben a Trefort-, Gromon- és Kossuth-utcán keresztül zeneszó mellett a versenyterre érkeztek, nyolc oszlopban felállanak és kezdődik a verseny I. része. 1. Hymnus eléneklése. 2. Szabad gyakorlatok mind a 8 oszlopnál. 3. I. a) és I. b) osztályok tornázása korlát és támfán. 4. II—VII. osztályok csapattornázása az összes szereken. 5. Játékok. II. rész. (Egyn-verseny). 6. II—III. oszt. póznán mászik. 7. III—IV. oszt. kötélén mászik. 8. IV—VII. oszt. függőszekedés. 9. II—III. oszt. 80 méteres futása. 10. III—IV. osztály 120 méteres futása. 11. V—VII. 160 méteres futása. 12. V—VII. oszt. sulydobás. 13. IV—VII. oszt. távolugrás. 14. V—VII. oszt. discos-dobás. 15. VI—VII. oszt. magas ugrás. 16. VI—VII. oszt. kötélhúzás. 17. V—VII. oszt. rudugrás. 18. V—VI. oszt. birkózás. 19. V—VII. hármas ugrás. 20. A bíráló bizottság kihirdeti a győztesek neveit és kiosztja a díjakat. — A gimnáziumi igazgatóság.

Eljegyzés. Bibithi Horváth József apatini kir. járásbírósi aljegyző eljegyezte Taninecz Endre ökrözmezei kir. járásbíró leányát Margit kisasszonyt.

Jegyzői jubileum. O-Szivac községének közserzetben álló jegyzője, Zsupánszky Lyubó a múlt heten jegyzői működésének 20. évét töltötte be, mely alkalmat a két község közönsége örömmel ragadta meg, hogy kimutassa halálját és tiszteletét a község felvirágoztatása, a közlakosság jóvoltáért kifejtett sikeres működéséért. Impozáns volt a közbizalomnak ez a megnyilatkozása. Az ünnepély előestéjén a dalárda sikerült szerenádát adott. Megható volt az ünnepeltnek remek beszéde, melyben nem palástolhatta el megilletődését a szíves megemlékezésért. Azután beinvitálta a dalárda tagjait egy kis magyar szóra, hol azután vidám pohár-csengés között a vendéglátó szíves házigazdára Rakita László ó szivaci r. kath. plébános, Eimann Károly újszivei jegyző s több mások nagyon ügyes pohárköszöntőt mondtak. A jökevény társaság sokáig maradt együtt. Másnap diszközgyűlés volt, melyen a közönség öszinte tisztelettel jelezte remek művét ezüst emléktárgyat adott át az ünnepeltnek. Szónoki szinten álló beszéddel üdvözölte a közönség nevében a jubilánst Rakita László r. kath. plébános magyar és német nyelven, majd utána Theodorovits Dusan kereskedő szerb nyelven tartott szép beszédet, melyekre a jubiláns szinten magas röptű beszédben válaszolt. Déliben 90 terítéki bankett volt, hol ismét többen nagyon szép beszédet tartottak. Azonban nemcsak a két község fejezte ki halálját és ragaszkodását az ünnepelt iránt, hanem a tisztelők közül sokan táviratilag üdvözölték: Pinkovits József országos képviselő, Tárcazy Dezső főszolgabíró, Vujevich Lajos szolgabíró, Popovits Sebő th. megyei főjegyző, dr. Széchenyi Tamás kulai főszolgabíró, dr. Récei Ede, dr. Schneider Károly kulai ügyvéd, Vikiczi és újvidéki gör. kei. szent szövetkezet jegyzője, Csibás József krusevlyai jegyző s még nagyon sokan. Késő estig tartott a minden tekintetben sikerült bankett.

Fillokszera. Bács-Bodrogh vármegye Zenta városa szőlőiben a fillokszera jelenléte megállapítván, a nevezett város határát a földmívelésügyi miniszter zár alá helyezte.

Az ó-becse-kula-zombori vasut műszaki felmérésével és a tervek elkészítésével Szontay László bpesti műegyetemi m. tanárt és mérnököt bízták meg az engedélyesek. A felmérő már a napokban megkezdte munkáját és pedig O-Becsen.

Gyászhir. Vettük a következő gyászjelentést: Alföldi Vilmos nyug. telekkönyvvezető a saját, valamint gyermekei László és Aranka, ugyszintén összes rokonai nevében is mély fájdalommal tudatja szeretet hitvese, illetve édes anyjuk és rokonuk Alföldi Vilmosné szül. Gesztessy Franciska f. évi május hó 25-én d. u. 4 órakor életének 47-ik, boldog házasságának 26-ik évében hosszab szenvedés után történt gyászos elhunytát. A megboldogult földi maradványai f. május hó 27-én d. e. fél 11 órakor fognak a gyászházban (Erzsébet-körtű 99. sz.) a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni és a szent Rókus sirkertben örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szentmiseáldozat pedig ugyan e hó 30-án d. e. fél 9 órakor fog a helybeli róm. kath. templomban a Mindenhatóknak bemutatni. Zombor, 1899. évi május hó 26-án. Béke hamvaira!

Gimnazisták színelőadása. A verbászi algimnázium tanuló ifjúsága május hó 31-én játékoncélú színelőadást rendez. Színe kertülnek: Rudnyánszky „A kályha titka” és Gaál „Luca napján” című vigjátékai, lesz továbbá 2 szavalat és 2 ének.

Újvidékről írják a fővárosi lapoknak:

A múlt heten Flatt Viktor főispán előktele alatt egy szakbizottság ülészet, amelynek tagjai voltak: Tegze Sándor zombori pénzügyi segédtitkár és Weisz Henrik belügyminiszteri számellenőr, akik megvizsgálták a város vagyonkezelési rendszerét és erről 40 ivre szóló jelentést tettek, amelyben az foglaltatik, hogy a város rendkívül szabályellenesen kezeli a vagyonát, a gazdálkodási rendszer szabály- és törvényellenes. A bizottság többek között a következőkről győződött meg: A polgármester egyszerű nyugtára vezetett aláírásával ellátott iratra is teljesítenek fizetést bármilyen összegre is. Az utalványt nem közlik a számvétséggel, hanem egyenesen a pénztárba küldik s az szó nélkül fizet. A bérföldök zárszámadása nem az egyes részek szerint, hanem egészükben vezetnek s így nem tűnik ki, hogy hogy mely föld van már kiadva s melyik nincs. A pénztárban őrzött nyereményértékek nem lesznek nyilván-tartva, csak az idén jöttek rá, hogy egy Waldstein-féle sorjegyet már vagy 40 év előtt kiorsóltak. A pénztári kezelés öskori állapotban van. Letételeket kezel a pénztár, melyről az ellenőrzésre hivatott számvétség semmit sem tud és elkönyvelve nincs. Mikor most Weisz miniszteri számellenőr a pénztárt megvizsgálta, a pénztári könyvek kimutatása szerint 10,700 forintnak kellett volna az utadópénztárban lenni, ami helyett azonban készpénzben csak 3700 forint volt, a többi helyett pedig magánfeleknél nyugtája. Másnemű szintén határozott rendeltetéssel bíró pénzekből: pénztári könyvek 4460 frtot mutatnak ki, pedig valójában csak 913 frt készpénzt találtak, a többi szintén magánfeleknél a nyugtája volt. Ennek a magyarázata az, hogy a városi pénztárnál valamilyen magánfeleknél nyugtájára fizetést akartak teljesíteni, de nem volt pénz, akkor kivettek az utadó, vagy egy másik pénztárból. A felelősség többeket terhel, de leginkább mindenért mégis csak a polgármestert teszik felelőssé, mert ő a feje a város igazgatásának. A bizottság jelentése nagy megdöbbenést okozott a városban.

Eljegyzés. Solyom Miklós szabadkai adótitizt, tartalékos honvéddhadnagy eljegyezte Galacz Izabella kisasszonyt Zomborból.

Tanító gyűlés. A b.-kula-vidéki r. kath. tanítóegylet május hó 25-én Hódsághon tartott közgyűléséről a következő tudósítást kaptuk: Stokbauer József kulai tanító fölolvassa pályadíjat nyert értekezését, melyben a tanítóegyletnek a tanítóságra háramló erkölcsi, szellemi és anyagi hasznát fejtegeti, aztán átveszi a 20 frtnyi jutalmat. De nem vágja azt zsebre, hanem odakép az elnöki székhöz és átadva az összeget az elnöknek, jelenti, hogy azt fölajánlja a kalocsai „Tanítók háza”-ra, kérve az elnököt, hogy rendeltetési helyére juttassa. Óriási éljenzés és tapsall fogadta a tanítóság ezen kijelentést. Midőn e nemes és követéreméltó téttről beszámolok, még egyszer kiáltom: éljen Stokbauer! — A Turnovszky Sándor saját kérelmére a legmélyebb sajnálattal vették — tressé vált alelnöki állásra lelkes közfelkiáltással Potzta Ferenc kulai tanító választott meg.

Eljegyzés. Fernbach Péter m. kir. államvasuti főlvigyzó Szegeden eljegyezte Radda Alajos főerdész leányát Olga kisasszonyt.

Erzsébet-liget. Rigyica községe Erzsébet királyné emlékére a milleniumi erdő mellé nyolcszáz küt-lőnböző fajú fát ültetett és a beültetett helyet Erzsébet-liget néven nevezte el.

Fillokszera. Veprovác község szőlőiben a fillokszera jelenléte megállapítván, ennek folytán a nevezett község szőlőire a földmívelésügyi miniszter elrendelte a zárlatot.

A horvát fiú és a nemzeti zászló. Újvidékről kedves kis történet híret küldi levelezőnk. Az újvidéki zsidó népiskola május 24-én majális rendezett. Mintegy kétszázötven kis diák vonult ki a szomszédos erdőbe az iskola magyar nemzetiszin zászlója alatt, a melyet a három legidősebb és legerősebb diák vitt föl-válta elül, köztük a tizenegy esztendő horvát fiú, Kuhn Gyula, a kit szülői azért adtak az újvidéki iskolába, hogy magyar embert neveljenek belőle. A három fiú büszke volt a zászlótartói méltóságra, érezték a nagy felelősséget, mert Cserey Mór tanító ezzel a kijelentéssel bizta rájuk a lobogót: „Az iskola lobogójára, nemzeti jelvényetekre pedig úgy vigyázzatok, mint életetekre”. A diáksapat pompásan mulatott az erdőben egész déli egy óráig, a mikor hirtelen nagyot dördült az ég és hatalmas zápor szakadt le a fekete fellegekből. A zivatar egyre növekedett, a diák-csapat menekült, a kisebbeket nagynehezen kocsira rakták, a nagyobbak pedig gyalog futottak tanítóikkal együtt. A három zászlótartóra nem gondolt senki. Ezek egy ideig csak túrték a záport, de mikor a vihar már félelmesse kezdett lenni, kettőjük futásnak eredt, a többi után. A zászló mellett magára maradt a kis Kuhn Gyula. Félte is nagyon, de fülébe csöngött még a tanító szavai, hogy a zászlót nem szabad elhagyni. Nem is hagyta el. A nagy szélben, mely kalapját is elvitte, nem bírta tartani, akkor bement az erdőbe és zsebkendőjével odakötözte egy fához. Így őrizte meg, míg csak el nem csöndesült a zivatar, azután pedig bőrig ázva, megtépett ruhával bevitte a zászlót az iskolába és átadta az igazgatónak. Csak akkor ment haza. Féltették, hogy beteg lesz, de egy kis lázon kívül egyéb baja nem esett.

Főnyeremény: egy szegedi tanya. Az ez év őszén Szegeden rendezendő mezőgazdasági országos kiállítás céljaira a pénzügyminiszter tudvalevőleg tárgysorsjátékot engedélyezett, mely sorsjáték finanszírozását egy budapesti és egy szegedi pénztintézet közösen vállalták el. A miniszteri engedély értelmében kibocsátottak egymillió darab huszkrajcáros sorjegyet és a főnyeremény felében 50.000 korona értékben egy — mintaszerűen berendezett — szegedi gazdaságot adnak a nyeronék, esetleg pedig 20 százalékos levonással készpénzben is beváltják a főnyereményt. A kétségkívül igen eredeti főnyeremény modelljét kiállítják a kiállításon. Ez lesz az első eset, hogy nyilvános sorsolásban ingatlant használtak fel főnyereményül.

Vendéglő és kerti helyiség megnyitása. Szemes József városunkban előnyösen ismert vendéglő a vásártéren a vármegyeház közvetlen szomszédságában levő régi jó hírnevű, a „Két fekete ló”-hoz címzett vendéglőjét és szép kerti helyiségeit június hó 1-én, urnapján, nyitja meg és bocsátja a közönség rendelkezésére. Ez alkalommal a bezárni önkéntes tűzoltó zenekar délután 5 órakor a korzón térzenét fog tartani, a melynek befejeztével a vendéglő helyiségeiben fog hangversenyezni.

Eljegyzés. Hay Adolf egy bécsi kereskedőcég utazója, zombori földink, eljegyezte Grünfeld Rezsín kisasszonyt Szabadkán.

Pestis Szabadkán. A fumei rendőrség ma a szabadkai rendőrségnek táviratot küldött, hogy két, köz-velentül Alexandriának a pestis által fertőzött vidékéről hajón Fiuméba érkezett utas, a vesztegár kiküldésével Fiuméből Szabadkára utazott. A szabadkai rendőrség a távirat vétele után a Szabadkára érkező vonatokat a legszigorubb megfigyelés alá vette s a két utas tényleg a Fiume felől éjjeli 11 órakor érkező zombori vonathól ki is szállott. Az utasok szabadkaiak. Nevük: Sokcsics Jeromos és Plenkovicz Mária. A két utast azonnal fertőtlenített kocsiba tették s a járványkórházba vitték, hol fertőtlenítették őket. Ruháikat és a náluk levő holmit mind elégették. A vonatról pedig ezalatt a vasuti orvos kikapcsoltatta azon kocsit, amelyen a gyanus utasok jöttek s a velük egy kocsiban jövő utasokat és kalauzt fertőtlenítették. Az illető kocsit a pályaudvarból a teherpályaudvaron levő gépházba tolták. A vonat 2 órai késéssel mehetett csak tovább. A tisztiorvos jelentése szerint a két egyénen semminemű ideg tünetet, miből pestisre következtetni lehetne, ez ideig nem észlelt; mindamelllett szigorú orvosi felügyelet alatt maradnak. A városban csakhamar beszélték, hogy pestis-gyanus utasok érkeztek a városba, de szerencsére ez a hír nem keltett valami nagy rémtületet.

Elszakadt az újvidéki hajóhid. Csütörtökön éjjel a Frank és Guttman cég Lajta nevű vontató hajója 3 kavicsosall megrakott uszlyt vontatott a vaahidnak felfelé, utána meg az Aladár 6 szintén kavicsosall megrakott uszlyt. A mint a Lajta a hid elé ért, elfogta az áram s csak nagy nehezen tudott tovább haladni. A nyomában jövő Aladár ki akarta kerti s emiatt utolsó uszlyja meghorszolta a hidat. Az uszly kormányosa megijedt és a vontató kötelet elvágta, minek következtében az uszly teljes erővel vágódott neki a hidnak és azt elszakította. A kár vagy 6—700 frt, melynek biztosítására a cég 1000 frtot tett le, azon-kivül beállított egy gőzöst, mely a további károkozást a kompon eszközölte.

Világosság a gyomorban. Két fiatal német doktor valóságos kinematográfot rendezett be a gyomorban. Egy hosszú vékony gummicövet bocsátanak a gyomorba, amelynek végén apró fotografus apparátus van. A gépezet öt milliméter széles és egy elmes késztlék által korongon forgó nagyon érzékeny bronzestlét papiralapra vetíti a képeket és pedig egy kis villamos izzólámpa fényénél. A lámpa valamiképp nagyobb azoknál, amelyeket nyakkendőgombnak használnak s vízzel töltött üvegcsében van elhelyezve, hogy ezzel csökkentse a meleget. A gépeket aztán tetszés szerinti nagyságban lehet elkészíteni s az orvos előtt föltárl az embernek eddig leghozzáférhetlenebb része, a gyomor. A kis izzólámpa egymagában is hasznos portéka. Ha leeresztik a gyomorba, sötét szobában áttetszővé teszi az emberi testet s a tudomány egy kis kombinációval az árnyak és világos részek összevetésével megtalálhatja világánál a beteg részeket a gyomorban. Ha a találmányt sikerül még tökéletesíteni, úgy fordulat áll be a gyomorhajók gyógyításában.

Tűz Bajmokon. Görög Ferenc bajmoki lakos, földbírtokos házának a napokban tűz ütött ki s annak tetejét s a padlason levő gazdasági eszközöket, ruhá-neműt, szalonját, húst stb. elhamvasztotta. A kár 325 frtot tesz, mely azonban megtérül, miután a ház biztosítva volt. — A tűz keletkezésének oka eddig ismeretlen, állítólag gyújtogatásból keletkezett. — A nyomozást megindították.

Öngyilkosság. Kaiser Ágnes prig.-szent-iváni illetőségű 19-éves cseléd a Ferencz-csatornai vasuti hidról a csatornába ugrott, a hol halálát lelte. Teljesen felszállának indult holttestét tegnap reggel fogták ki. Öngyilkosságának oka ismeretlen.

Szerkesztői üzenetek.

S. E. Gyurgyevó. A közlendőkhöz kézzel. A többire nézve magán levél megy.

Az édes anyámék. Öntől sokkal jobbat várunk. Ezt saját érdekében — nem közöljük.

Sch. B. Budapest. A kívánt lapszámmal már nem rendelkezőnk.

Felelős szerkesztő:

Dr. BALOGHY ERNŐ,

köz- és váltó-üggyéd.

Laptulajdonos és kiadó:

BITTERMANN ANDOR.

HIRDETÉSEK.

Alkalmazást nyer.

Egy az irodai teendőkhben teljesen jártas egyén, mint **irnok-végrehajtó** — 1 frt napidíj és élelmezés mellett — alkalmazást nyer.

Bővebb felvilágosítást e lap kiadóhivatala nyújt. 3—2

Eladó ház.

A Deák-Ferenc-köruton levő Bertolino-féle 3. számú ház eladó. 2—1

Alkalmi vétel.
Két új angol kerékpár olcsón eladó
Engel Mórnál
2-2 Zombor.

4747. szám.
kig. 1899.

Pályázat.

Az újvidéki járáshoz tartozó Begecs községben lemondás folytán megüresedett irnok-végrehajtói állásra ezen-
nel pályázatot nyitok.

Felhívom a pályázni szándékozókat, hogy felszerelt kérvényüket **flyó évi június hó 12-éig** annál is inkább nyújtsák be, mert a későbbben beérkezett kérvényeket figyelembe nem vehetem.

Ezen irnok-végrehajtói állással 450 frt fizetés van egybekötve.

Anyakönyvvezető-helyettesé leendő kineveztetés esetén 20 frt tiszteletdíj.

Amennyiben a halottkémi teendőket is teljesítené, ez után évi 30 frt jár.

A szerb nyelv bírása okvetlenül megkívánatik.

Ez állásnak választás utján betöltése **flyó évi június hó 13-án** fog eszközöltetni.

Újvidék, 1899. évi május hó 14-én.

Michailovits,
főszolgabíró.

3-2

261. szám.
bv. 1899.

Árverési hirdetés.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a hódásági kir. járásbíró 1899. Sp 3/3. számú végzése által dr. Legrand Ferenc hódásági ügyvéd által képviselt Hausz Keresztély hódásági lakos javára Nonn József, Müller Jakab és öz. Donicsék Anna karavukovai lakosok ellen 1000 frt tőke, ennek 1897. évi november hó 8. napjától számított 7% kamatai és eddig összesen 75 frt 73 kr perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság le és felülfoglalt és 413 frt 50 krra becsült szobator, ágynemű, tábori tűzhely, furrógép, lovak, kocsik, tehát stbből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek az 1899. V. 84/2. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Karavukován alperesek lakásán leendő eszközölésére **1899. évi június hó 2-ik napjának délutáni 2 órája** határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozóknak ezen árverésen az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 103. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Hódásághon, 1899. évi május hó 15-én.

Váczy János,
kir. bir. végrehajtó.

Eladó ház.

Zomborban, a vásártéren fekvő volt Bosnyák-féle „A nagy mázsához” címzett 569. sz. a. **vendéglő,** mely több szobából, félszer, istálló és hizlalókból áll, a mázsálóval együtt szabad kézből eladó. Bővebb értesítést ad a tulajdonos **Bodonyi János.**

5138. szám.
kig. 1899.

Pályázati hirdetés.

Vajszka és Bogyán községekben lemondás folytán üresedésbe jött, előleges havi részletekben fizetendő évi 360 frt fizetéssel javadalmazott községi végrehajtói állásra pályázatot nyitok.

Mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtnak, felhívom, hogy szabályszerűen felszerelt pályázati kérvényeiket **flyó hó 31-éig** annál is inkább benyújtsák, mert a későbbben beérkezett pályázati kérvényeket figyelembe venni nem fogom.

Kelt Hódásághon, 1899. évi május hó 15-én.

Szemző Károly,
főszolgabíró.

3-3

Eladó szőlők.

A Gallé-féle
vasutmenti és Kálvária melletti
SZŐLŐK
eladók.

Bővebb értesítést ad a kiadóhivatal.

2387. szám.
kig. 1899.

Pályázati hirdetés.

Bács-Almás községben leköszönés folytán megüresedett végrehajtói állásra ezennel pályázatot nyitok. Felhívom ennél fogva pályázni óhajtókat, hogy szabályszerűen felszerelt folyó modványukat **flyó hó 31-ig** annál inkább adják be alulírottához, mert a később érkező modványok tekintetbe nem vétetnek. A végrehajtó évi fizetése 300 frt, havi előleges részletekben.

Almás, 1899. évi május hó 12-én.

Vojnich Máté,
főszolgabíró.

3-3

Hirdetés.

Petrovácz urbéri birtokossága összes közlekedési és dülő utjait okleveles mérnökkel felmérni óhajtna.

Az ez iránti ajánlatokat **flyó évi június hó 10-éig** alulírt választmány címére kéri küldeni, megjegyezvén, hogy a munkálat a szerződés megkötése után azonnal megkezdendő.

Petrovácz, 1899. évi május hó 24-én.

Petrovácz urbéri választmánya.

Házeladás.

Zomborban, a bajai-uton fekvő 21. ö. i. sz., volt Gerlich-féle és a fehér galamb-utcában fekvő 117. ö. i. sz. ház szabadkézből eladó.

Nikolits István,
fűszerkereskedő.

3-3

6094. szám.
polg. 1899.

Hirdetés.

Melylyel közhírré teszem, hogy Oberth József és társainak Heichele Mátyas Sztanisics község bírja képviselőben az összes volt urbérek, továbbá báró Rédl Béla és báró Rédl Lajos ellen Sztanisics község határának tagosítása iránt folyamatba tett ügyben a zombori kir. törvényszék mint urbéri bíróságnak 6094/p. 1899. sz. a. kelt végzésével az előnyomozás eszközölésével és a volt urbéres birtokok jelenlegi tulajdonosainak megszavaztatása végett kiküldött, e végből határnapul **1899. évi június hó 12. (tizenkettő) napjának délelőtti 9 óráját** Sztanisicson a község házához kültettem.

Értesítem egyben érdekelteket, hogy a szavazásra jogosítottak névjegyzéke a szavazási napot megelőzőleg nyolc napon át Sztanisicson a község házában a szokott hivatalos órák alatt az érdekeltek által való megtekintésre nyitva tartatik s hogy az ellen észrevételeiket vagy kifogásaikat fenti határnapon a szavazás megkezdése előtt nálam mint kiküldöttéknél szóval vagy írásban előadhatják.

Értesítem még érdekelteket, hogy szavazni csak személyesen vagy e célra különösen meghatalmazott által és pedig közjegyzőileg bítelesített meghatalmazás alapján lehet, továbbá hogy a gyámság vagy gondnokság alatt álló érdekeltek helyett a gyámok, illetve gondnokok, avagy az illetékes árvaszék által e célra kirendelt képviselők szavazhatnak s végül, hogy a meg nem jelenők, vagy a szavazástól egyébként tartózkodók a tagosítást kívánókhöz csatlakozottaknak fognak tekintetni.

Zombor, 1899. évi május hó 23-án.

A kir. törvényszéknel.

Szondy Mátyas,
kir. tszéki bír., mint kiküldött.

1169. szám.
kig. 1899.

Pályázati hirdetés.

Bács-Petrovosszellön üresedésben levő állatorvosi állásra ezennel pályázatot nyitok és felhívom a pályázni óhajtókat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket hozzám **flyó évi július hó 10-ig** annál is inkább adják be, mert a később érkező kérvényeket figyelembe venni nem fogom.

Az állás javadalmazása a következő:
500 frt készpénz fizetés előleges részletekben;
beteglátogatás nappal 20 kr, éjjel 40 kr, szálláson 80 kr;
levágandó szarvasmarháért, tekintet nélkül a korra, 20 kr, sertés után 15 kr, birka után 10 kr, bárány után 4 kr.

Műtétért a községi szabályrendeletben részletesen megállapított díjak.

O. Becse, 1899. évi május hó 24-én.

Dr. Balaton Gyula,
főszolgabíró.

3-2

Kiadó bolthelyiségek.

A Gallé-féle **szent-háromság-téri ház** melléképületeiben
több bolthelyiség kiadó.
Bővebb értesítést ad a kiadóhivatal

387. szám
bv. 1899.

Árverési hirdetés.

Alulírott kiküldött végrehajtó ezennel közhírré teszem, hogy a zombori kir. törvényszék mint csőd-bíróságnak 5195/p. 1899. számú végzése által vb. Róder Samu parabutyi lakos közadós csődügyében a leltár 1-12., 14., 15., 18-20., 22. és 23. tétele alatt összeírt 145 frt 99 kr követelések nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a hódásági kir. járásbíró 1899. V. 209. számú kiküldő végzése folytán a helyszínén, vagyis Parabuty község házában leendő eszközölésére **1899. évi június hó 5. napjának délutáni 3 óráját** tiszem ki és ahhoz a venni szándékozókat azzal hívom meg, hogy az összeírt követelések készpénzfizetés mellett ezen árverésen a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fog.

Hódásághon, 1899. évi május hó 18-án.

Váczy János,
kir. bir. végrehajtó

Kiadó lakház.

Zomborban, Szelenese külváros, orgona-utca 656. szám alatti lakház, mely áll: 2 utcai, 2 udvari szobából, széles folyosó, pince és kertből, **flyó évi augusztus hó 1-étől** kiadó. Bővebb értesítést ad a tulajdonos **Butkovits József** vendéglős (Tarczay-féle házban).

890. szám. 1899.

Árverési hirdetés.

Közhírré tétetik, hogy alább elősorolt magy. kir. kincstári birtokoknak bérbeadása végett **Kulán a magy. kir. kincstári ispánság hivatalos helyiségében 1899. évi június hó 5-én d. e. 9 órakor** nyilvános árverés fog tartatni.

Bérelni szándékozóknak a kitűzött árverés azzal hivatalnak meg, hogy a kikiáltási árnak 10%-át tevő bantpénzzel magukat lássák el. Szóbeli árverés megkezdése előtt a megajánlott összegnek megfelelő 10%-os készpénzzel, vagy pedig elfogadható értékpapirokkal biztosított írásos zárt ajánlatok is elfogadhatók.

Árverési és szerződési feltételek Kulán a kincstári ispánságnál megtekinthetők.

Utóajánlatok figyelembe nem vétetnek még az esetben sem, ha azok egy újabb árverés esetére kötelezőleg fentartatnak is.

Haszonbérbe adatni fognak 1899. évi október hó 1-től 1905. évi szeptember hó 30-ig terjedő időtartamra a következő bértárgyak:

1. Alsó-pusztakulai kaszáló 44 h. 397 □ 61 1405 frt évi kikiáltási árral, kaszáló és legelő használatul.
2. Gyulafalvai Farkas-féle 402. sz. telep 8 h. 200 □ 61 170 frt évi kikiáltási árral.
3. Kerynjajai Bárányjárás I. dülő 43 h. 1393 □ 61 1290 frt évi kikiáltási árral.
4. O-becei közlegelő jutalék 297 h. 6563 frt 70 kr évi kikiáltási árral.
5. Adai Dudvarszki-féle száll. birtok 48 h. 200 □ 61 1100 frt évi kikiáltási árral.

Kulán, 1899. évi május hó 11-én.

3-2

M. kir. kincstári ispánság.

1341. szám.
kig. 1899.

Pályázati hirdetés.

Cservenka községében elhalálozás folytán üresedésbe jött s havi utólagos részletekben kifizetendő évi 300 frt fizetés és 100 frt lótarási átalánnyal javadalmazott községi lovasrendőri állásra ezennel pályázatot nyitunk.

A lovas rendőr köteles a ruházatot sajátjából beszerezni, míg ellenben ugy saját személyére, mint lovára nézve a felszerelési cikkeket a község adja.

Felhívom tehát mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtnak, hogy sajátkezűleg irt kérvényüket a kerestelével, a magyar honosságuk és erkölcsi viselkedésük igazoló hatóságai, ugy testi épségükről szóló orvosi és eddigi alkalmaztatásukat előtűntető egyéb bizonyítványokkal felszerelve alulírott községi előjáróságnál **flyó évi június hó 15-éig** annál is inkább nyújtsák be, mert a később érkező kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

A német nyelv szóbeli és lehetőleg írásbeli bírása okvetlenül szükséges.

Cservenka, 1898. évi május hó 23-án.

3-2

Előjáróság.